

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO-401-03-05/2012

Warszawa, 25 stycznia 2012 r.

**Pan
Jarosław Zaroń**

**Dyrektor Mazowieckiego Samorządowego
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Warszawie**

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolowała w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie (MSCDN) realizację zadań z zakresu organizacji i finansowania doskształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli w latach 2009-2011 (do 30 września).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 10 listopada 2011 r., na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność, mimo stwierdzenia nieprawidłowości.

Formułując pozytywną ocenę, Najwyższa Izba Kontroli uwzględniła: zatrudnianie w MSCDN nauczycieli-konsultantów posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, określenie i przestrzeganie wymiaru pracy nauczycieli-konsultantów, w tym obowiązującego ich pensum dydaktycznego, zrealizowanie zgodnie z umowami zadań w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli zleconych przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty, prowadzenie bazy programów form doskonalenia, przestrzeganie zasad organizacji realizowanych form doskonalenia zawodowego, rozszerzenie oferty edukacyjnej MSCDN poprzez wdrażanie projektów finansowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, znaczny udział w ofercie edukacyjnej MSCDN form doskonalenia organizowanych nieodpłatnie dla nauczycieli (w 2010 r. dla 83,5% ogółu uczestników doskonalenia).

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: niepełnej realizacji zadań obowiązkowych, niezachowaniu zakładanych warunków organizacji kursów kwalifikacyjnych, prowadzeniu odrębnych rejestrów wydanych świadectw ukończenia kursu kwalifikacyjnego w wydziałach MSCDN zamiast jednolitego rejestru dla całej placówki, niezachowaniu wymogu zatrudniania nauczycieli-doradców metodycznych na podstawie dodatkowej umowy o pracę w placówce doskonalenia nauczycieli, nieskutecznym nadzorze pedagogicznym nad realizacją zadań przez nauczycieli-doradców metodycznych.

1. W okresie objętym kontrolą MSCDN w niepełnym zakresie realizowało pięć (z ogółem dziewięciu) zadań obowiązkowych, określonych dla placówek doskonalenia nauczycieli prowadzonych przez samorząd województwa w § 15 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4 i 9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 200, poz. 1537, ze zm.). Dotyczyło to:
 - nieustalenia priorytetów doskonalenia nauczycieli w województwie na lata 2008/2009 i 2009/2010;
 - nieopracowania programu doskonalenia nauczycieli-doradców metodycznych;
 - nieprzygotowania i nierealizowania programów doskonalenia zawodowego w zakresie zarządzania oświatą dla pracowników urzędu organu prowadzącego szkoły i pracowników urzędu organu sprawującego nadzór pedagogiczny oraz prowadzenia w tym zakresie form doskonalenia dla dyrektorów szkół i placówek bez opracowania wymaganego programu doskonalenia zawodowego dla tej grupy interesariuszy;
 - niezapewnienia doradztwa metodycznego stosownego do potrzeb ogółu nauczycieli w województwie mazowieckim, w tym doradztwa metodycznego dla nauczycieli przedmiotów zawodowych nauczanych w zawodach unikatowych;
 - braku działań o charakterze systemowym w zakresie współpracy z organami prowadzącymi szkoły i placówki w celu zapewnienia doradztwa metodycznego dla nauczycieli.

W roku szkolnym 2010/2011 ogółem na terenie województwa mazowieckiego zadania doradcy metodycznego wykonywało 260 nauczycieli, powołanych w 36 (11%) spośród ogółem 314 gmin i 15 (39%) spośród ogółem 38 powiatów. W 2010 r. działania w zakresie pozyskania nauczycieli doradców lub przedłużenia powierzenia im zadań prowadzone były przez dwa z siedmiu wydziałów rejonowych MSCDN (w Radomiu i Płocku). Nie ustalono zasad współpracy z działającymi na terenie województwa siedmioma samorządowymi placówkami doskonalenia nauczycieli, w których zatrudniano łącznie 181 doradców metodycznych.

Wymóg prowadzenia przez placówki doskonalenia nauczycieli prac koncepcyjnych w zakresie realizacji zadań obowiązkowych wynika z § 16 ust. 1 ww. rozporządzenia.

2. W realizacji pięciu spośród siedmiu skontrolowanych kursów kwalifikacyjnych MSCDN nie zachowało warunków naboru uczestników określonych we wnioskach do Mazowieckiego Kuratora Oświaty o zgodę na

ich prowadzenie. Z naruszeniem tych warunków przyjęło 36 (30%) z ogółem 119 osób, które ukończyły kontrolowane pięć kursów kwalifikacyjnych. Dotyczyło to przyjmowania na kursy kwalifikacyjne dla zawodowo czynnych nauczycieli osób nie będących nauczycielami, w tym wykonujących pracę w szkole na zasadzie wolontariatu, a ponadto przy braku odpowiedniego udokumentowania przez uczestników kursów wykonywania pracy nauczycielskiej.

Nieprzestrzeganie założonych kryteriów naboru na kwalifikacyjny kurs pedagogiczny zostało stwierdzone również w wyniku kontroli przeprowadzonej w 2010 r. przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty w wydziale MSCDN w Warszawie (w odniesieniu do sześciu spośród 30 uczestników kursu). W związku z zaleceniami pokontrolnymi Mazowieckiego Kuratora Oświaty zaktualizowano zasady naboru na kursy kwalifikacyjne w wydziale w Warszawie, jednakże nie zapewniono wdrożenia jednolitych zasad na poziomie MSCDN.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że w MSCDN nie określono zasad organizacji, dokumentowania i nadzorowania praktyk pedagogicznych prowadzonych w szkołach i placówkach w ramach kwalifikacyjnego kursu pedagogicznego dla czynnych zawodowo nauczycieli. Skutkiem tego było pozostawienie dyrektorom szkół i placówek oraz opiekunom praktyk dowolności w zakresie programu i organizacji praktyk pedagogicznych oraz niezapewnienie równomiernego przygotowania praktycznego wszystkim uczestnikom danego kursu (m.in. w odniesieniu do obserwacji zajęć prowadzonych przez innego nauczyciela i omawiania prowadzonych zajęć).

Odpowiedzialność za powyższe nieprawidłowości ponoszą kierownicy wydziałów MSCDN prowadzących kursy kwalifikacyjne, którzy na podstawie Regulaminu organizacyjnego MSCDN (wprowadzonego uchwałą Nr 2830/196/08 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 2 grudnia 2008 r.) prowadzili w kontrolowanym okresie sprawy dotyczące nadzoru pedagogicznego w wydziale i wykonywali kontrolę wewnętrzną, oraz dyrektor MSCDN jako kierownik placówki.

3. Poszczególne wydziały MSCDN prowadzą odrębne rejestry wydawanych świadectw ukończenia kursu kwalifikacyjnego, odpowiednio dla swego zakresu działania. Przyjęty sposób prowadzenia w MSCDN rejestrów częściowych jest niezgodny z § 18 ust. 5 ww. rozporządzenia, zobowiązującym placówkę doskonalenia nauczycieli do prowadzenia jednolitego rejestru wydanych świadectw kursów kwalifikacyjnych.
4. W okresie objętym kontrolą w MSCDN przyjęło, we współdziałaniu z Prezydentem Miasta Płocka i Starostą Płockim, sposób zatrudniania nauczycieli-doradców metodycznych niezgodny z zasadami określonymi w ww. rozporządzeniu w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli. Nauczyciele, którym Prezydent Płocka i Starosta Płocki powierzali funkcję doradcy metodycznego, wykonywali zadania z zakresu doradztwa metodycznego dla nauczycieli na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych z kierownikiem wydziału MSCDN w Płocku. Przedmiotem tych umów było wykonywanie doraźnie określonych jednostkowych świadczeń z zakresu doradztwa metodycznego dla nauczycieli (np. przeprowadzenie badania ankietowego,

przeprowadzenie formy doskonalenia dla nauczycieli). Było to niezgodne z przepisami § 23 ust. 3 powołanego rozporządzenia, dopuszczającymi możliwość wykonywania przez nauczyciela zadań doradcy metodycznego w ramach stosunku pracy w publicznej szkole lub placówce, w której nauczyciel jest zatrudniony, lub w ramach dodatkowej umowy o pracę w placówce doskonalenia nauczycieli. W przyjętym rozwiązaniu nie zachowano ciągłości świadczenia usług doradczych na rzecz nauczycieli w okresie trzyletniego sprawowania funkcji. Dotyczyło to pracy 16 nauczycieli-doradców metodycznych w 2009 r., 22 w 2010 r. i 23 w 2011 r.

5. W latach 2009-2011 (do 30 września) dyrektor MSCDN nie zapewnił skutecznego wykonywania nadzoru pedagogicznego nad realizacją zadań nauczycieli-doradców metodycznych zatrudnionych w szkołach i placówkach, wynikającego z § 23 ust. 8 rozporządzenia w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli. W poszczególnych latach nadzorowi dyrektora MSCDN podlegało odpowiednio 71, 73 i 79 nauczycieli-doradców metodycznych.

Część współpracujących z MSCDN nauczycieli-doradców metodycznych nie realizowała zadań wynikających z § 22 ust. 2 pkt 4 i ust. 3 pkt 2 ww. rozporządzenia, tj. odpowiednio podejmowania działań innowacyjnych oraz prowadzenia zajęć otwartych. W objętych kontrolą trzech lat działań o charakterze innowacyjnym nie wykazało odpowiednio 78%, 71% i 85% nauczycieli-doradców metodycznych, a w odniesieniu do lekcji otwartych – odpowiednio 32%, 23% i 56%. W obowiązującym w MSCDN od 13 stycznia 2010 r. ramowym planie pracy nauczyciela-doradcy metodycznego określono obowiązek przeprowadzenia przez każdego nauczyciela-doradcę metodycznego od pięciu do ośmiu lekcji otwartych rocznie.

Do wykonywania czynności nadzoru pedagogicznego, takich jak obserwacja zajęć prowadzonych przez nauczyciela doradcę metodycznego oraz sprawdzanie dokumentacji pracy nauczyciela doradcy metodycznego, byli włączani nauczyciele-konsultanci zatrudnieni w MSCDN. Było to niezgodne z przepisami § 23 ust. 8 ww. rozporządzenia, wskazującego dyrektora placówki doskonalenia nauczycieli jako sprawującego nadzór pedagogiczny, oraz zasadami określonymi w zarządzeniu nr 17 z dnia 18 maja 2010 r. dyrektora MSCDN w sprawie zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, zgodnie z którymi czynności nadzoru pedagogicznego wykonują również osoby zajmujące stanowiska kierownika i zastępcy kierownika wydziału MSCDN.

W okresie objętych kontrolą trzech lat dyrektor MSCDN i kierownik wydziału obserwowali trzykrotnie zajęcia prowadzone przez nauczycieli-doradców metodycznych, podczas gdy nauczyciele-konsultanci dokonali odpowiednio 19, 24 i 13 obserwacji zajęć. Nauczyciele-konsultanci prowadzili też samodzielnie czynności sprawdzania dokumentacji pracy odpowiednio wobec 39%, 49% i 48% nauczycieli-doradców metodycznych współpracujących z MSCDN.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

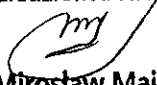
- 1) uwzględnianie w działalności MSCDN wszystkich zadań obowiązkowych określonych dla placówek doskonalenia nauczycieli prowadzonych przez samorząd województwa;
- 2) przestrzeganie warunków organizacji kursów kwalifikacyjnych zgłoszonych we wnioskach do właściwego organu o zgodę na ich prowadzenie;
- 3) wprowadzenie jednolitego dla placówki rejestru wydanych świadectw ukończenia kursu kwalifikacyjnego;
- 4) stosowanie formy dodatkowej umowy o pracę przy zatrudnianiu przez MSCDN nauczycieli-doradców metodycznych powołanych przez organy prowadzące szkoły i placówki;
- 5) zapewnienie skutecznego sprawowania nadzoru pedagogicznego nad realizacją zadań przez współpracujących z MSCDN nauczycieli-doradców metodycznych.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Dyrektora o przesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, przysługuje Panu Dyrektorowi w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie zawartych w nim ocen, uwag i wniosków.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.

p.o. WICEDYREKTORA
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Mirosław Majewski

